

వంశీ

'సర్కా'

“సరోజా వెళ్ళాను” అంటూ వెనదిరిగి

ధార్య వైపు చూసి “టాటా” చేస్తూ నవ్వుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు రవి. హుందాగా నడుస్తూ పోతున్న దిండ్ల వడకనే చూస్తూ అలాగే వింటుంటే పోయింది సరోజ. రవి వీడి మడుపు తిరిగినా దృష్టి మరల్చుకుండా చూస్తున్న ఆమెను “గోపి” కేక హెచ్చరిక చేసింది.

గోపి అప్పుడే లేస్తున్నాడు కాబోయి, చాటి తీసుకెళ్ళి స్నానం చేయించి బట్టలు వేసింది, గోపి అలవ్యంగా లేస్తాడని తలచి పాత బొయ్యి మీదే వుందింది. వేడిగా వుండాలని, దాన్నికాస్త ఉల్లంగా చేసి వాడికిచ్చి’ మూం చేస్తాడని, అడుకుందికి బొమ్మలు ముందర వేసి, ఒక్కసారి ఇల్లంతా కలియజూస్తూ వాడి ప్రక్కనే కూర్చుంది.

రంగు రంగుల బొమ్మల్ని చూసి సంతోషిస్తూ, చాటిని ఇచ్చిన అమ్మను ఆనందంతో చూస్తూ, చెప్పలేక, ఏదో చెప్పబోతూ మురిసి పోతున్నాడు గోపి. పిల్లవాడి వదనంతో బిరిబిన అనందాన్ని చూసి తల్లి హృదయం వరవళించింది. అమాంతం ఎత్తుగొలిచి ముడ్డుల వరం కురిపించింది.

అటు వర్షవ్యం ఆమెకోసం అర్పించే భర్తలుంటున్నాడని రంజితచేస్తూ ముడ్డులొలికే తనయిడు —

“ఈ డీవికాన్ని యిలా సుఖంగా సాగిపోయే బట్టలు చూస్తే చాలా భగవంతు ఇంకేమీ కోరవను” అని అనుకున్నది.

జరిగిన సంఘటనలు తలచుకొనేసరికి ఏదో భీతి, డిగులా అవరిందాయి. ఆశం వెనక అసం తృప్తి అనే చీకటిలోనే చిన్న వెలుగు చూపిందాడు భగవంతుడు. ఒక్కసారి మోసగించాడు కాని ఎన్ని సార్లయినా అలా చేయడానికి ఆ దేవునికి మాత్రం కనికరం, హృదయం లేదా? వంకన చేసేదే వాని వనలే మనుషులు ఎప్పుడో వాణ్ణి మరచి పోయేవారేమో!

అలోచనం వరిదిలో చిక్కుకున్న సరోజను, దేవుని గదినుండి వచ్చిన శ్రీవివాసయ్య.

‘రవి వెళ్ళాడా?’ అన్న మాటలు షేర్లోలాయి. “ఓం...వెళ్ళాడు” అని చెప్పి గోపి చిందర పంకంగా వడవేసిన వస్తువులను సర్దడం ప్రారంభించింది.

“ఇవాళకు వారంరోజులయింది...సమ్మెచేస్తూ

యంతవరకూ లేలెను...రవి చూస్తే వీళ్ళందరికీ నాయకుడాయె! ఏమవుతుందో ఏమో నాకు భయంగా వుండమ్మా. ఎందుకు మనకే సమ్మెలు అవి అంటే వినిపించుకోడు కదా!” అని విట్టూరుస్తూ అన్నాడు.

“మనం చెప్పేదేముంది? అయినకు తెలియదా న్యాయమయినచాక్కులకోసం పోరాడాలి అంటారు ఏమయినా అంటే అయినా మీరొకసారి అక్కడకు వెళ్ళి చూసిరాండి...” అని చెప్పినది. గావి-సమ్మె అనగానే ఆమె గుండెలెదిరిపోయినాయి, తన భర్త సమ్మెలన్నా, మీటింగులన్నా ముందడుగు వేస్తారు. తనకు మాత్రం ఏదో అనర్థమయి చునిగి పోయిన దావన మనసంతా అవరింది కంగారుపడిపోయింది.

తొందరగా మామగారిని పంపించి అలోచిస్తూ కూర్చుంది.

రాక్షసిలా పెరిగి వికారంగా కనబడుతున్న మర్రి చెట్టు ఆమె హృదయాన్ని మరింత భయపరచింది. రాత్రివేళ దాన్నిచూస్తే ఎవరైనా భయపడవలసినదే దాని బోదెలు రాక్షసుడి బాహువుల్లా చుట్టూ ముని రిన కొమ్మలు, పెద్దగావీదినగారికి చిందరవందరగా

లేగిన దయ్యపు తలలా అగుపించింది. మరీ చూడలేక పోయింది.

ఏవో అవ్యక్తమైన ఆలోచనలు మనసులోకి ప్రవేశించి. భయంకరమైన ఓ డిశాకి తట్టుకోలేకపోయింది.

సూర్యుడి వాడి కిరణాలు ప్రసవంబాన్ని చూస్తున్నాయి.

‘ఈ పాటికే వాళ్ళు సమ్మెలో పాల్గొనివుంటారు... కలహం ప్రారంభ మవుతుంది... పోలీసులు - లాఠీచార్జీలు... అడుగో - ఏవో విచిత్ర కబాలు, వెర్రిహూతం...అయ్యో...అతను కూడా వున్నాడు... అడుగో - డెబ్బలు... ఎవరో అరచి పడి పోయాడు... ఏమిటా గావుకేకలు? చెవులను దిట్టలు గొట్టేలా...అయ్యో! విజంగా వారే...’ అని కెప్పున అరచింది సరోజ... మళ్ళీ తెలివి తెచ్చుకోవీ, తన వెర్రి ఆలోచనలకు భయంతో నవ్వుకుంది. గణగదా ఇంట్లోకి పరుగు దీసింది. — ఎదురుగా మావయ్య. రవి కలసి వస్తున్నాడు. “సమ్మె విజయవంత మయింది. మా కోర్కెలను కంపెనీవారు ఒప్పుకున్నారు సరోజా!” అంటూ

అనంతంలో అంటున్నాడు.
 నిబ్బరంగా ఊపిరి పీల్చుకొన్నది సరోజ.
 కాపి - అంతలోనే, అకస్మాత్తుగా...

"అమ్మా..." అన్న దాకలో నించిన అరుపులు వినిపించాయి రోపరి నుండి. అవి గోపి గొంతుక. అప్పుడే ఇంట్లోకి అడుగుపెట్టిన రవి, శ్రీనివాసయ్య - ఒక్క-క్షణం వైట్టగా అగిపోయాడు: వెంటనే ముగ్గురూ పరుగుతీస్తూ పంటింట్లోకి తొలిగిపోయారు.

ఇకేముంది, ఆ వేళకే బట్టలలో సహా చారి పోతున్న గోపి! మంటలు! మంటలు! ఆ ముక్క చారిపోతూ గోపి! ఆ దృశ్యాన్ని చూచిచేక సరోజ అక్కడే సొమ్మునీర్లి పడిపోయింది.

గోపిమాదా అగిపోయింది తట్టుకోలేక క్రోధవహి పోయాడు.

ఆ మంటలు అర్పణానికి శ్రీనివాసయ్య, రవీ, యిద్దరూ చేసిన ప్రయత్నం నిష్ఫలమయింది. గోపి శరీరం నల్లగా కలిసిపోయింది. మంటలు అలె సరికి గోపికి తెలియాలేదు. దాకడను తీసుకురా దానికి శ్రీనివాసయ్య వెళ్ళాడు.

రవికి సంతోషమేనీ చూశాడు. ఊపిరి అడడం లేదు. శరీరం అప్పటి కన్నువే వల్లబడిపోయింది. సొమ్మునీర్లి సరోజ మెట్లగా తెప్పల్లె లిది చూసేసరికి అవికి మొహం చూపడానికి మనస్కరించక వీళ్ళునిండిన సయినాంతో కలవంచు కున్నాడు రవి.

"దాము" అంటూ కేళవేసి దహించిపోయిన గోపి నెత్తును గుండెలను చూచుకుంది.

"నీ కోసమే అతలాంటి పుణ్యం... నిపుణ్ణి పోయావా దామా!... వెళ్ళితి కన్నులొ పోయాను చేసి పుట్టాను... అవి రోపిస్తూ లంబు గోపిని వేసి బ్రష్టయ్యేలా కొట్టుకుంది.

"ఎన్ను విడిచి నిలా వుండగలను గోపి" అని దుఃఖంతో దాకతో కోకిల్లన్న సరోజమాటలకు రవి కదలిపోయాడు, కోకంతో, దారంగా కన్నీళ్ళుదాచు మూసే భార్యను ఓదార్చుకోయాడు.

"ఎవండీ నన్ను కమిస్తారా... ఏవో అలో చనలలో... గోపిని నేనే పండింటిలో అక్కర్తగా వదిలేసి వచ్చాను... దీనికి నేనే కారణం!" అని అంటూ అతడి కాళ్ళపై పడింది.

రవి గుండె లివిసిపోయాను, హృదయం నికల మయినది

"ఎవరేమీ చేయలేదు.. ఊచుకో... నీదే నేరం కాదు..." అని సముదాయించి దుఃఖోకనునం చేయబోయాడు. అతని కంఠం గల్లడికమైంది. వెక్కుతూ అన్న రవి మాటలకు సరోజహృదయం తేలికపడలేదు.

ఏక్కినీర్లి కళ్ళల్లో నీళ్లు ఇంకీ పోయేవరకూ ఏడ్చింది.

దాకడతో శ్రీనివాసయ్య ప్రవేశించాడు.

"ఏం అక్కడే దాకర్... దాము... అప్పుడే..." అని పలికిన అడ్డోక్తికి శ్రీనివాసయ్య జరిగినదేవో యిటువని అక్కర్తంతో, "అగి! అవునా!..." అని కంఠంగా వెళ్ళి సరోజ చేతుల్లాని గోపిని తీసుకున్నాడు "గోపి..." అంటే కంఠం అర్ప

లతో డిండిపోయి... మాటలు గొంతులోనే మిగి లాయి. వెక్కుతూ ఏడుస్తున్నారే గాని చారి నోట మాటలు కదులుతున్నాయి.

దాకడను అదంతా అయోమయంగా తోచింది. కోక చేపలంటి మరల అగుపించారు. ఆ ముగ్గురూ దాకడ కండిరి. ఆ పోషాద వాతావరణంలో తను చేసే కర్తవ్యం ఏమీ లేదని తంది ఒక నిట్టూర్పు డిడి నిచ్చుమించాడు.

కాంక్షలరం ఎవరి ఇష్టానిష్టాలు వట్టంచుకో దుండా కలుగుతోంది. అంతి కాలంలోనే ఆక్కర్త్య కరమయిన చూపులు అమె డీనికంలో జరిగాయి, చాత్కాలికంగా సమ్మె అప్పుచేయటానికి, కార్మి కుల నోరు లల్లడానికి కంటిపెట్టాలు ఒప్పుకున్నట్టే ఒప్పుకున్నా. అదంతా మళ్ళీ నిర్దిష్టతలు నిష్ట మింది తిరిగి సమ్మె ప్రారంభ మవడంతో అన్నీ తారుమారయ్యాయి.

రవి కార్మిక నాయకుడుగా "విరాహారడిక్ష" ప్రారంభించాడు. కార్మికుల హక్కుల కోసం 70 రోజులు విరాహారడిక్ష చేసి అఖిరికి "బలి" అయి పోయాడు. వివరాల తెప్పినా విరమించలేదు. వేం కొట్టి కార్మికులూ ప్రజలూ జయజయ ధ్యానాలు చేస్తూ పుణ్యం తన అంతిమ యాత్ర సాగించాడు.

అదంతో ప్రతిపించం సరోజను వెక్కిరించి పుణ్యం. దీనివలన తిరిగి జొవలు, గుండలు డిడి వెళ్ళు చచ్చిపోయిన కళ్ళు, పండుబడిన కళా రహిత బయిర ముఖం.

"ఎవరేమీ ప్రజలు?... దీనికి అర్థంలేదా?... ఈసారిపోవ ఓపిపోయాను... ఏ వానం చేశానవి ఆక చూపింది పండిన చేస్తున్నాను ;

తనెందుకీం అక్కర్త్య పడిపోతున్నది? తగ పండుడు ప్రమాదించిరి డిండిమిడినా ;"

"ఏసరికి రాలేసిపోయి నాను రాలేకుకదా ; నాలాడి

విద్యాగ్యులెందరు లేరు ; వాళ్ళు వాళ్ళు కర్తవారిది. తన పాపాన్ని ఎవరూ పండుకోలేరు!" అంటూ తనని తనే ఓదార్చుకుంది.

అదంతోని ప్రతిపించం కోకపు ముద్దలా జయ రయింది.

"పోస్ట్!" చిన్న అలంబు వెనకనుంచి వచ్చిన పెద్ద అం మింగేసినట్టు. ఆ విలుపు అవిక అలోచన లను మింగేసింది. ఆంవ్యంగా వచ్చి పోస్టుమాన్ విసిరిపోయిన కవచను తీసుకున్నది. పదవగానే అమె గుండె పూతూర్తగా గతుక్కుచున్నది. చూడక సర్వం తొక్కిరదానిలా వెనక్కుపోయింది. దువ దువ కొట్టుకో జొచ్చిన గుండెలు ఎంతో నింక డికి రాలేదు. నుడదెప్పే చిరుచెమటలు వట్టివని.

నిబ్బరంగా చదవడం అమె వళం కాలేదు. వట్టుకప్పినపు తరం నేలనుపడిపోయింది. కొంచం నేపయనాక మళ్ళీ ఆ కాగితాన్ని అండుకోవి పూర్ణంగా చదివింది అంతా ఆపగాహాస మయనాక సందెహం లేదని గ్రహించి కెలలా మారింది. స్టాటువులా విలబడిన సరోజ, మామగారి రాకతో చక చకా వెళ్ళిపోవంనుకొన్నది అనునిష్టట్టు కాలేదు.

మామయ్య వసారాలోకి వచ్చేకాదు. తన చేతి లోని పుత్రులన్ని చూశాడు "ఏవరు ప్రాసించడం" అడిగాడు.

మీ అబ్బాయి "ప్రసాద్" అని చెప్పే కాగితాన్ని ఆరవి చేతిలో పడేసి వేగంతో మేపమైక్కి వెళ్ళి పోయింది.

ప్రసాద్ నుంచి ఉత్తరం వచ్చిన సంతోషంతో . కోవలెండు అలా పిచ్చిదానిలా వెళ్ళిపోయికో అయిన చూడలేదు.

"ఎన్ని రోజులు గడవిపోయాము ; ప్రసాద్ ఒక కాగితం ముక్కులనా రాయిపని నిర్ణయించేను కున్నాను... కాని... ఎంతైనా వాడు నా కొడుకు కదా ;"

నిన్నటి సన్నని వర్షం

నెలమీద
 కలికొకలా
 నిగి నుండి నెలకు
 ఆగి, ఆగి రాలుతున్నాయి,
 ఆరాళపు కన్నీళ్ళు ;
 ఉంది, ఉంది ఒక్కసారి
 ఉక్కిరి, దిక్కిరి చేస్తోంది
 ఉయము లేని వర్షం ;
 పెరుగుతున్నా, పొప లీలలను,
 కీలలను, క్షాంతలను,
 జడివాసతో తుడిచేస్తోంది ;

పడి లేని సుడిగాలితో
 పొడి చేస్తోంది ;
 పులు కడిగిన ముత్యంలా,
 మరిసం వీడిన అద్దంలా,
 మంచివాడి మనసు - లాగా -
 మారని ఈ లోకాన్ని మార్చాలని,
 విశ్వ ప్రయత్నం చేస్తోంది ;
 విచారంగా కన్నీళ్ళు కాదుస్తోంది ;

— వై. ఎల్. ఎస్. శాస్త్రి

శ్రీనివాసయ్యకు కొడుకులైన అధిమానం నింది వచ్చినది. జీవితంలో ఆత నేమీ కోడల్లేడు. కొడుకులు అంగీకరిస్తూ, బొమ్మగా వున్నప్పటి తనకు కళ్ళుమూసుకోవాల్సివచ్చే అరవి అభీష్టం. భగవంతుడు దాన్నికూడా ఇవ్వలేకపోయాడు. కళ్ళెదురుగానే రవి విండు ప్రాణాలు చాటుతు వున్నాయి. ప్రసాద్ దూర దేశాలకు వెళ్ళిపోయాడు.

"తను మళ్ళీ వస్తానో? లేదో? పరీక్ష చెప్ప లే"నని లెటర్ రాసిన తరువాత వాడు రానేరదని భావించాడు. తను అనుకోని దానికి వ్యతిరేకంగా విదేశాలనుంచి ప్రసాద్ విమానం దిగివస్తాడు. తన కళ్ళును అనే నమ్మలేదు. మరీ మరీ పదివారు ఆ వృత్తం.

జీవిత మంతా ఏడువే మిగులుతుందని తలచి, పాడు జీవితాన్ని గడిపే దెలా అవి యొందిన సత మత మయిన అయినకు అనుకోకుండా ఎందిపో యిన భూమిపై చర్మం కురిసినట్లు అయినది.

లోనికి వెళ్ళిన సరోజ మనసారా ఏడ్చింది. కిటికీ చువ్వలు వట్టుకొన్న ఆమెచేతులు వణికినవి. కళ్ళలో అవ్యక్తమైన ధీతి, ఆవేళం కలిగాయి.

అస్తమిస్తున్న సూర్యుడి కిరణాలు కిటికీలో విరిచిన ఆమె మొహంమీద పడి ఆమె కళ్ళు వరి స్తున్నాయని స్పష్టంగా తెలుస్తూంది.

కొత్తదనం పోగొట్టుకున్న పువ్వులా మొహం చాడిపోయింది. అవేదనతో ఆర్య, మనస్సు వేగ

పోయింది. తను కోసిన అల్పవిధాన్నికూడా లేకుండాచేసి, సంసార జీవనం చవిచూపించాలి. మళ్ళీ మోసం చేసి ఆ జీవితాన్ని ఎంతమావి చేసిన భగవంతుడి మీద రోషం వచ్చింది.

ఈ అర్థంలేని, సుఖంలేని, విభీష్టమైన బ్రతుకు బ్రతికేకన్నా చచ్చిపోవడమే మేలు. యిలా అనుకు న్నది. చచ్చిపోయిన భర్త భార వీత్రం ఎదురుగా కచ్చింది.

కట్టు తెగిన సముద్రంలా కన్నీళ్ళు ప్రవా హంగా జారిపోయినవి. అలా జారిన కన్నీళ్ళన్నీ వక్షస్థలంపై పడి వైకుంఠంను తడిచి ఇంకిపోయి నవి.

చవి పోవాలన్న భావనతో నా మనసెందుకిలా మారిపోయి? తను ఇంకా బ్రతికాడని కోరు తున్నదా? ఆ నాడే రవి అస్తమించిన నాడే. తనూ చచ్చిపోవలసింది... ఏం సాధించాలని బ్రతి కాను? ... ప్రసాద్ ముందు ఎలా తిరగగలను? అతనేమనుకుంటాడు?... ప్రసాద్ ఇంటికి రాక మునుపే ఎవ్వరికీ కనబడని లోకానికి వెళ్ళిపోవాలి, నిష్క్రమణం చేసిన సంతృప్తి లేని ఈ జీవితం వదిలి... దూరం... ఇంకా... దూరం వెళ్ళిపోవాలి.

హోదన వీచిన గాలికి ఆమె కళ్ళలోకి మట్టి పడింది. అప్పుడే చీకటి పడింది. ఆలోచనా క్రమం తప్పింది.

స్నిద్ ఆన చేసింది. చీకటి క్రమిస్తూ ఇల్లంతా వెలుగుతో నిండిపోయింది. ఇంట్లో ఎవరూ లేరు. ప్రసాద్ రానున్న సంగతిని స్నేహితులతో చెప్పి కోదానికి మాపయ్య వెళ్ళిపోయాడు.

విభారంగా వెళ్ళి తన పెట్టె తీసి ఏదో వెతికింది. వెతుకుతున్న వస్తువు దొరికింది. భారమయిన చూపడంతో, వెలుగుతున్న చేతులతో - ఆ కాగితాన్ని చిప్పింది. —

ఎన్ని ఉత్తరాలు! ... "సరోజా! దేవత! రాజీ!" విభవదానగా సంబోధించి వ్రాసినవి!

"నాను విదేశాలకు వెళ్ళిపోతే నిన్ను మరచి పోతాననీ, ఇక రాననీ నీవు భయపడరావు కదా? ఇకపైన ఆ భయాన్ని దుగ్గరకు రావకు - నీ చూపడం చాలా మృదువు. అందుకే నీున్న ధీతి త్వరలో అవలంబించుకుంటుంది.

ఈ రెండేళ్ళు పూర్తి కాగానే రోక్కలు కట్టుకుని వచ్చి నీ ముందు బాటతాను. ఎప్పటికీ ముగిసే పోతుండా ఈ రెండేళ్ళు అని రోజులు గుర్తుపెడ తాను."

అక్షరాలపైన రెండు కన్నీటి బొట్టుపడి చెవిరి పోయాయి... నిట్టూర్పు సూచకంకూ చదవ సాగింది.

"నీ ఉత్తరం చేరింది. నీ వంత బెంగపెట్టు కోకు. నాకుకూడా క్షణక్షణానికి తలపుకువస్తావు. ఇంకెప్పుడోజాలు?... మీనాన్నగారికి దైర్యంగా వుండమని చెప్పి. నాకు మీ ఇంట్లో దోచివ్చి... అంత సహాయం చేశారుకదా... మీ మేలు ఎప్ప టికీ మరవను..."

ఇక్కడ నాకు ఒక స్నేహితురాలు దొరికింది. అంత తక్కువగా భావించుకోకు. నీ పరిచయంకూడా అమెకు చేశాను. నీకు నమస్కారములు చెప్పమని తెలిసింది."

ఇలాంటి ఉత్తరాలు యెన్నో?

సరోజ విరాళ నిస్సృహలతో క్రంగిపోయింది. రానురాను ఉత్తరాల్లో తనజీవమొకటి వ్రాసేవాడు. తను ఎన్నెన్ని విషయాలు నింది ముద్దీర మైన ఉత్త రాలు రాసినా ఆతడుమాత్రం పొడిగా రెండుసారు వ్రాసేవాడు. తర్వాత ఒక ఏడాది ఉత్తరాల రాక పోకడ జరిగాయి... ఆ పైన... ఆపైన... కనీతో వాటిని చిరున చించివారేసింది. ఎగిరిపోయిన కాగితం ముక్కల్లాగే తన జీవితమూ ముక్కలూ, చెక్కలూ దిరిగిపోయిందని నిట్టూర్చింది...

దిరిగిపోయిన ఒక్కొక్క కాగితం ముక్కా ఒక్కొక్క పాత స్మృతులను ఛానకంకెప్పెన్నాయి. చదివే రోజుల్లో... "కొత్త చెరువు"... తీరాన్ని..

"సాగరశ్యామలమయిన రంగుచీర నీకు ఒప్పు తుంది... ఆ నల్లచీర నాకు నవ్వుడు, ఆ చీరకట్టు కుంపే కోడేవలలా అగుపిస్తావు... నీ చేతులకు బంగారు వన్నెగాజులు దావుంటాయి... సుందర మయిన నీలవేణికి. ఈడేలియా భవల్ అలంకారం"

ఒకటి కాదు... వందలు... ఎన్ని వందల మాటల బహుమతులు! అవన్నీ మళ్ళీ సరోజ చెవిలో మాడుమోగాయి. అంతా కలరావుంది..

ఆ రోజుల్లో ప్రసాద్ తనకు పరిచయం అయింది... అది రాను రానూ ప్రేమగా మారి,

ఓయ్యను... నాకును

వాణ్ణి పాత్రీవాణ్ణి సేయింపట్టండే నేను పుట్టించి నీకానమే...! ఎంతివా. మావో!!

సాగరశ్యామలమయిన రంగుచీర నీకు ఒప్పుతుంది...

కరి నొకడు హృదయాలను అర్పించుకున్నాడు...
 తను పై చదువులకు విదేశాలకు వెళ్ళిపోవడం -
 ప్రజలకి ఎదవాలి కలగడం అంతా లీలగా జరిగిపో
 యింది. తరువాత నాన్నగారు తనకు సంబంధాలు
 కుతుకూ వుంటే ప్రి సహజ మయిన సిగ్గుతో
 డురు చెప్పలేకపోయింది... అంతా తమాషాగా
 రిగిపోయింది. తనకు ప్రసాద్ అన్నయ్య 'రవి'
 గోనే వీరాచారం జరగడం - తర్వాత ప్రసాద్ అతని
 కమ్ముకవి తెలియగానే తానుచదివిన ఆవేదన వర్ణనా

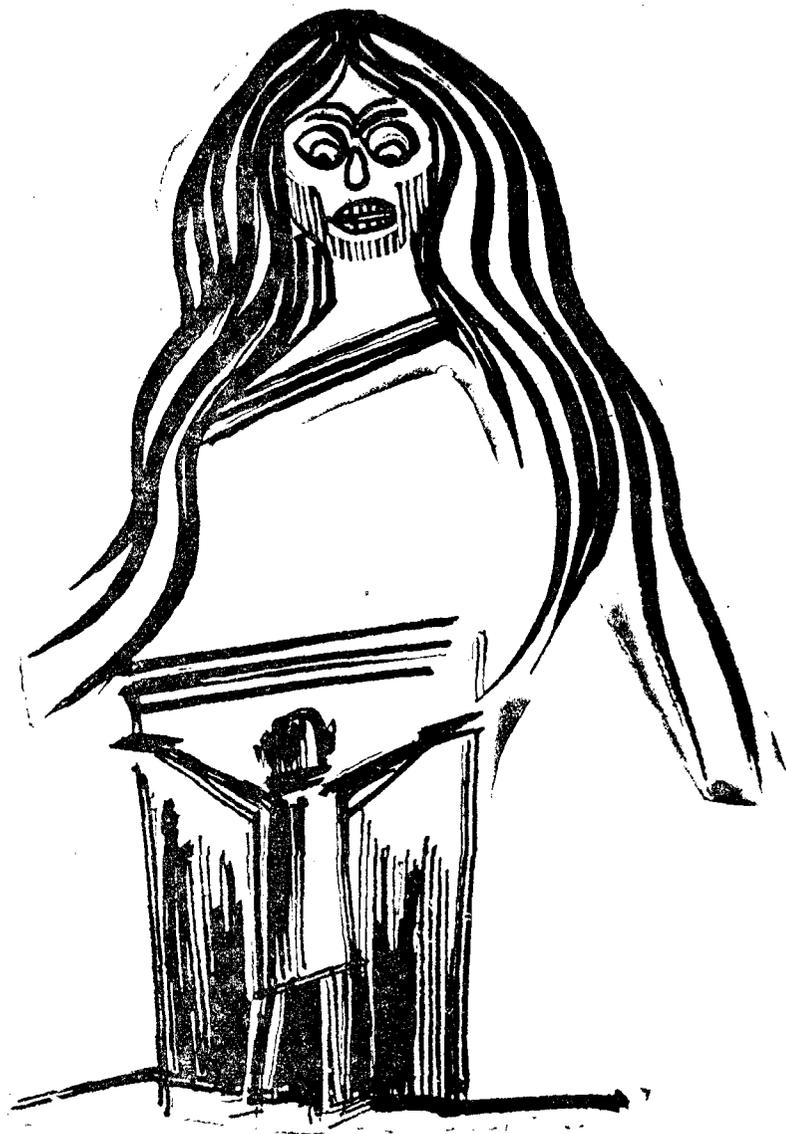
శీతం.
 ప్రసాద్ ఏవో కారణాలవల్ల సిగ్గుకి రాలేక
 పోయాడు.
 ఆ విధంగా తమ ప్రణయం ముగిసింది -
 వీటిని మరచిపోగలదా :
 'మరచిపోయాను ... మరువలేక పోయింటే
 రవితో ఇచ్చాళ్ళు కాపురం ఎలా గడిచింది : దాన్ని
 గోపీ రాకతో మరచిపోయానా : లేక రవి ప్రేమ
 విండెన అత్యయ భావంతో మరచానా ?'

'- బాబు వరలోక యాత్ర వెళ్ళాడు. బాబు
 ననుసరించాడు రవి... ఎంగిలి నైవేద్యాన్ని రవికి
 అర్పించినందుకే నాకీ కష్ట ...'
 ఎంత ఆవుకొన్నా ఆగలేదు ఏద్యు ...
 మళ్ళీ ఏవో క్షాపకాలు ముసురుకొన్నాయి ...
 నానూ, ప్రసాద్ కూ మధ్యన విరిచిన ఉక్కుతెర
 నడచిపోయింది. ఈ స్థితిలో నేను ప్రసాద్ కంట
 బడలాచికి ఇష్టంలేదు. ప్రసాద్ చచ్చాక ఎలాగైనా
 మా వెనుకటి అనుబంధం మావయ్యకు తెలియ

ఫ గూర్ ఆ త్మ

ఉర్దూ : మక్లం మొహియుద్దీన్
 తెలుగు : గజ్జల మల్లారెడ్డి

చక్రపర్తుల ముద్దుబిడ్డ
 విధ్వంసాల ఆత్మ
 మృత్యువుకు సహచరి
 శృణానాంగణ విహారిణి
 దారిద్ర్యం మూరత్వాల
 తణునెక్కిన మహారాణి
 వంది మాగడులె న
 పూజార తెవారాలతో
 ఆ కారునల్లని కాళరాత్రి
 ఆ వలకాటి కటికచీకటి
 అమాంతంగా నాయించోకి
 అట్టహాసాలతో చొరబడింది
 ఆడుతూ గంతులేనూ
 ఆర్పాటం సాగినూ
 నా సుఖశాంతుల్ని
 నలిపి జేబులో నింపుకుంటూ
 బాధల అరిష్టాల పతాకాన్ని
 వెపైకి ఎగరేనూ
 ముసిముసిగా కసికసిగా
 నవ్వుతూ, త్రుళ్ళుతూ
 పదఘట్టనలతో హృదయాలను
 బదాబిలుచేనూ
 నెత్తురు పీల్చుకొని
 తూగుతూ తూలుతూ
 మాటిమాటికి మృత్యువుతో
 నవలొ చేస్తూంది :
 ఓ నా సహచరీ : సహయాత్రిణి :
 నా దగరలేని మారణాస్థాయి
 నీ తూణిరంతో ఏమున్నవి :
 నావదలేని అరిష్టాలు ఆపదలు
 నీలో ఏమున్నాయి :

ఈ భూలోకంలోని ఆకలి
 నన్ను పెంచిపోషించలేదా :
 ప్రపంచం పీపుమీద
 భయంకరమైన రావపుండును

కాదా నేను :
 చూడుమరి నేనెవరినో :
 ఫగూర్ ఆత్మను :

ఫగూర్ : ప్రాచీన చైనా చక్రవర్తుల బిరుదు

వచ్చు. అప్పుడు ఇలాడిమూలకు క్యరలో డివంఠా అయిపోతాడు... అప్పుడు నాకు సమాజంలో అదరణలేదు; స్థానం లేదు... బ్రతికే దెలా? ప్రసాద్ తన ఆంగ్లభార్యను తీసుకువచ్చాడు. అయ్యో... ప్రసాద్ ఎందుకు వస్తాడు... నన్ను ఉపదావికి? అతను వస్తాడన్న సంగతే చిత్రవధ చేస్తుంది... అయినా పాళ్ళనుండి దూరం వెళ్ళి పోవాలి... ఎక్కడికి? నాకు ఎవరున్నారని?...

"అమ్మ... నాన్న... ఈ మొహంతో? ... లేదు... ఏదేదాన్ని అయివుంటే రవి నన్ను వీడి పోయిన వాడే వెళ్ళిపోయి... అనాడు రాళ్ళు ఎంత ప్రాణేయ పడలేదు నన్ను రమ్మని! నేను ఇక్కడే ఏదో సాధించే దానిలా, నా గమ్యం ఇక్కడే అన్న భావంతో... అనాడు వెళ్ళలేకపోయాను... ఈనాడు వెళ్ళాలి! మామయ్య ఏమనుకుంటారు? ... అతనికి మాత్రం ఎవరున్నారని? అతని పాత్రం ఎవరు చూసుకుంటారని? ... నేనే వెళ్ళి పోతే దిక్కుదిక్కు చుట్టూ వుండగలరా? ..."

అంటూ పనేమీరా ఒక్కపోలేదు... ఈనాడు వెళ్ళి పోతే ఎవరు చూసుకుంటారు? ప్రసాద్ భార్య ఆంగ్ల యువతి: చూసుకో గలదా? ... నేను వెళ్ళిపోయాక ఏమైనా కాని... నాకే బ్రతకడానికి బరువయినపుడు. మరొకరి సంగ తెండుకు? తనంటే అయినకెంత ప్రీతి? నన్ను ఒక్క దేవతలాగే మెచ్చుకుంటారు. స్నేహితులకు చెప్తూ ఎంత గర్విస్తారు? తనకు కూతురు లేని లాంటి తీర్చింది... మంచికే మారు పేరని: "దీనం వెలిగించవచ్చు వసారాలో చీకటివు తున్నది." అన్న శ్రీనివాసయ్య మాటలకు సరోజ యోచనా తరంగాలు చెదిరిపోయాయి.

హడావుడిగా లేచి లైట్ వేసింది. పాలిపోయిన ముఖాన్ని చూసి అయినకు అను మానం వేసింది. "ఎం దు క మ్మా... అలా వున్నావు?" అని అడిగినా, ఏం లేవంటూ మాటలు తేలింది.

సరోజ చేసే పనిలో, మాటలో ఉపేక్ష. వినుగు, దిగ్గళ్ళం చూసి శ్రీనివాసయ్య "రవి ద్వానక మొదలైనా కామోను" అనుకొని. — "వెనుకటివంటా మరచిపోవాలి... మరచిపోతేనే మనము, మానవులుగా బ్రతకడం సాధ్యం. ఇంత చదివిన, తెలివైన దానివి, ముప్పే నిరాశా వాది అయిపోతే ఎలాగమ్మా!" అని సరోజను ఓదార్చాడు.

"వెనుకటివంటా మరచి పోవాలి" అన్న మాటలు ఆమె హృదయానికి కర్ణంలా తగి లాయి. "వెనుకటి విషయాలన్నీ వారికి తెలు మనా? ... ఎవ్వరు చెప్పారు? ... వారికి తెలియక మునుపే నేను చచ్చిపోవాలనుకొన్నాను" అని అనుకున్నది.

ఏ పనిలో నిమగ్నమయినా ఏ మూలనో ఏదో ఆలోచిస్తూనే వున్నది. మొదటతా మొట్టవారిపోయింది. ప్రసాదు వచ్చేరోజులు సామీప్యం అవుతున్న కొద్దీ సరోజా యోచనలు పరుగులు తీసేవి.

మామయ్య ఎవరితోనో చెప్తున్నాడు. "విమానం నుంచి దెంగుబూడులోదిగి రేపు రాత్రి తొమ్మిదికి ఇక్కడకు వస్తాడు" అని సంతోషంతో.

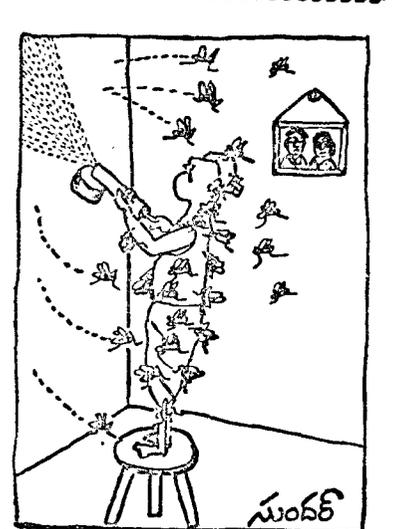
"అక్కడే ఒకదాన్ని వెళ్ళి చేతుకున్నాడట అనికని తీసుకువస్తాడా?" ఎవరోవేసిన అప్రశ్నతో ఆయనకు సిగనిపించింది.

"ఏమో అవంకా రాయలేదు." అని చెబుతూ మాట చూర్చేతాడు.

"అసిక్కున బాగా లావెక్కివుంటాడు. అందరూ అంటే ఇక్కడివారు, అక్కడకు పోతే మారిపోతారట" ఇంకా ప్రసాద్ గురించిన సుందరమైన డివా లంబులంటూ అనందంలో బక్యమైపోయాడు శ్రీని వాసయ్య.

రాత్రి గడిచింది, రేపు అనుకొనేనాడు వుద యించింది! పండుగవంటు చెయ్యమని చెప్పి వెళ్ళి పోయాడు శ్రీనివాసయ్య.

ఆ సత్కీలేక, హృదయాన్ని కుదలపరచలేక నిస్పృహతో ఎంతోపేపు గడిచింది. అచైతన్యంలో

అంతా అయినకెంత ప్రీతి? నన్ను ఒక్క దేవతలాగే మెచ్చుకుంటారు. స్నేహితులకు చెప్తూ ఎంత గర్విస్తారు? తనకు కూతురు లేని లాంటి తీర్చింది... మంచికే మారు పేరని: "దీనం వెలిగించవచ్చు వసారాలో చీకటివు తున్నది." అన్న శ్రీనివాసయ్య మాటలకు సరోజ యోచనా తరంగాలు చెదిరిపోయాయి.

హడావుడిగా లేచి లైట్ వేసింది. పాలిపోయిన ముఖాన్ని చూసి అయినకు అను మానం వేసింది. "ఎం దు క మ్మా... అలా వున్నావు?" అని అడిగినా, ఏం లేవంటూ మాటలు తేలింది.

సరోజ చేసే పనిలో, మాటలో ఉపేక్ష. వినుగు, దిగ్గళ్ళం చూసి శ్రీనివాసయ్య "రవి ద్వానక మొదలైనా కామోను" అనుకొని. — "వెనుకటివంటా మరచిపోవాలి... మరచిపోతేనే మనము, మానవులుగా బ్రతకడం సాధ్యం. ఇంత చదివిన, తెలివైన దానివి, ముప్పే నిరాశా వాది అయిపోతే ఎలాగమ్మా!" అని సరోజను ఓదార్చాడు.

"వెనుకటివంటా మరచి పోవాలి" అన్న మాటలు ఆమె హృదయానికి కర్ణంలా తగి లాయి. "వెనుకటి విషయాలన్నీ వారికి తెలు మనా? ... ఎవ్వరు చెప్పారు? ... వారికి తెలియక మునుపే నేను చచ్చిపోవాలనుకొన్నాను" అని అనుకున్నది.

ఏ పనిలో నిమగ్నమయినా ఏ మూలనో ఏదో ఆలోచిస్తూనే వున్నది. మొదటతా మొట్టవారిపోయింది. ప్రసాదు వచ్చేరోజులు సామీప్యం అవుతున్న కొద్దీ సరోజా యోచనలు పరుగులు తీసేవి.

ప్రసాద్ అతని భార్య, శ్రీనివాసయ్య. చుట్టూ వున్న కాంపౌండు. మర్యాదో రంగు రంగులైన గోడలతో దీర్చింది అందమైన భవంతి వాకిట్లోనే ముస్కాగంకం పరికే వన్నడొడి; చీకటి అలముకొన్న వేళోనూ చంద్రుడి కాంతికి తళ తళ లాడే ఆ ఇల్లును చూసి "ఎక్కరెంట్" అను కొంది చెట్టి.

వదిన చిరునవ్వుతో స్వాగత మిస్తుంది చిలం చిన ప్రసాద్ కు విస్మయమేసింది, మళ్ళీ అన్నగారు చనిపోయిన నిచారంలో ఎలా సంతోషంగా వుండ గలదు? అని అనుకున్నాడు.

తలుపులు దగ్గరకు వేసివున్నాయి. చుట్టూ కటిక చీకటి. మేడపైన మనకగా మెండుకున్న ఒక్క దీనం వెలుగు తప్ప యింకేమీ లేదు:

ఇంతరాత్రివేళ సరోజ యెక్కడికి పోయి వుంటుంది? అనుమానంతో శ్రీనివాసయ్య తలుపులు తోసి లైటువేసి లోనికి వెళ్ళాడు. అతని వెనకాలే వస్తున్న బెట్టి ప్రసాద్ ని అడిగింది. "ఎవ్వరూ లేరా?" అని.

పచ్చీరాని తెలుగుదావో అడిగినందుకు అతడూ తెలుగులోనే జవాబిచ్చాడు. — "వున్నారు. మా పదిస" అని.

అన్నయ్యేమో పోయాడు... వదిన ఆదిచారంతో కృంగిపోతూ ఉంది అని ఆలోచిస్తూ తండ్రిని అనుస రించాడు. తను మొదటి వివాహం చేసిన ఇల్లే అయినా సదీకతో ఏదో తడబడి శ్రీనివాసయ్య అంతులేని సంకయంతో గణగణ మేడమెట్లెక్కి గదిలోకి వెళ్ళాడు...

వడకపైన సరోజ మూలుగుతూ దొడ్డుతుంది... అపె ముఖంలో అవేదన... కనబడుతున్నది.

శ్రీనివాసయ్య అయోమయంగా అలాగే నిలి ణ్ణాడు. "ప్రసాద్!" అని గావ్వకేవేళాడు.

ఇంతరో ఏమైనా అని ఒకసారికి రెండేసి మెట్లెక్కి వైకి వచ్చాడు ప్రసాద్. దుర్గరమున అ దృశ్యం చూసి అతని హృదయం కలతుక్కు మంది.

"ఏమైనదమ్మా...!" అంటూ శ్రీనివాసయ్య కంగాడుచిందిన కతంకో ఆవికమంచంవద్దేచెలాడు. మూలం సవ్యధికి, మెట్లెక్కిన చవ్యధికి, ప్రసాద్ వచ్చాడని గ్రహించిన సరోజ..

"అబ్బ! వచ్చేతాడా ప్రసాద్! నా వద్దకువచ్చే లోగా నేను కళ్ళమూసుకోవాలి... మూసుకుం టాను!... హృదయంలో భరించరాని బాధ... ఆఁ... ఆఁ... వాళ్ళు వచ్చేసినలావుంది... ఎందుకింకా ఊపిరి ఆడుకోంది. ఇంత బాధపడుతున్నాను గదా? ... ఆ చక్షుం ఏమీ పనిచేయలేదా? ... నేనింకా బ్రతికేవున్నాను గదా!" అని అనుకున్నది.

ఒక్కసారి ప్రసాద్ ని చూచి చచ్చిపోవాలి... తను వ్రేమించిన వ్యక్తేనా? లేక వేరా? చూడాలి... అడుగో వచ్చేసినట్లున్నాడు... అని ఒక కోర్కె వీడివుంది.

కళ్ళారా చూసింది! అలాగే కళ్ళప్పుగించి ప్రసాద్ ని చూస్తూ ప్రతి (మిగుతా 48 వ పేజీలో)

పాస్తక పరిషయం

మన నీనయ్య

[నవల]

వెల: రు. 3-00

చెందూరు మద్యాలయ

కర్నూలు పబ్లిషర్స్, విజయవాడ - 2.

శీనయ్య మనవాడేమిటని పాఠకుడు ఆశ్చర్యపడవచ్చును. శీనయ్య మన తెలుగువాడు. కర్ర వీధి పోతుంటాడు. అంతేకాదు, శీనయ్య మన విద్య తరగతివాడు. కాబట్టి శీనయ్యని చుక్క తరగతివాళ్ళు 'మన శీనయ్య' అని పిలుచుకోవచ్చు. ఊరికి వెళ్ళడానికి 'మన శీనయ్య' లో ఇతివృత్తమేమిటేనని, ఉన్నదల్లా జీవిత చిత్రణ. చుక్క తరగతి వీధివాళ్ళు అట్లంటే చూసాడు ఇండులో పోవక.

వీధివాణికి వాస్తవచిత్రణ యివ్వడ మొక్కానే కాదు యా దేవల గొప్పనం. జీవితాన్ని వాస్తవంగా చిత్రణవచ్చు. జీవితంలో వున్న కష్టాల్ని వాస్తవికంగా చూపి పాఠకుడి హృదయం ద్రవీ భావం చేయవచ్చు. కాని జీవితంలో విషాదాన్ని చూపుతూ నిర్దుండవచ్చునే అది చాలా కష్టం కావచ్చునని. అది అందరివల్లాకాదు. అది ఈ కవయిత్రి ముగి ఆచరణగూడా కనిపిస్తుంది. చైల్డ్రన్ వీల్ లో దానినొకటినించి నీరయన ప్లవ ఇండులో నుండి నుంది.

పంచిత

(40 వ పేజీ రచనాంశం)

చాలా వందలలోయింది.
 "అంట్లీ దాగుటివావనినా?" అంటూ ప్రసాద్ దగ్గరకు వచ్చాడు. ఆ కంఠం, ఆ రూపం. ఆ దీక్షలు, ఆ ప్రాధానావేశాలు. తన వంశపు అర్పించిన ప్రాధాన్యం కాదు...
 ఊహా! ఎంత అస్వభావం చేసుకున్నాడు? నన్ను ఒక్కసారిలా చూడని మరది ఎంత తీయగా నెలకొంటాను? ... ఆమెకా దగ్గరకు వచ్చాంది.
 "నాంబోలో తీసుకున్నదిలా వున్నది... ఆ కళ్ళ చూడండి... నన్నయ, ప్రాధాన్యంతో బట్టి భర్తలో నెప్పించింది.
 అక్కడే భరోజా కళ్ళ నీరిగా ... ఒళ్లు చల్లగా అవుతోంది.
 వేరూ, ముఖంలో కనబడుతున్న మామూలు, చెమటూ, చూసి అందరూ తెలుసుకున్నారు.

మధ్యతరగతివాడి నమస్కంన్ని ఇండులో వున్నాయి. చదువులు, పెళ్ళి సంబంధాలు, పెళ్ళిళ్ళు, ఉద్యోగాలు, గృహవిధి ప్రాణుల గాన - ఈ నమస్కంతో మధ్యతరగతివాడు ఎలాటి అవస్థలు వరకాలో - హాస్య లోకంలో చెప్పి నవ్విస్తుంది నవం. హాస్యంలో అందరినీలాగా వున్న విషాదాన్ని గురించి ఆలోచిస్తే ముడుపు పాఠకుడి హృదయం కరుణ రసంతో నింపిపోతుంది.
 రచయితకు వవలా కల్పించాగా తెలుసునదంతో సంబంధంలేదు. కాని ఒకటి తెలుసు చోట్ల కల్ప సంబంధమైన లోపాలున్నవి.
 శీనయ్య సాంసారిక జీవితంతో కథ మొదలవుతుంది. ఆ కథాంత శీనయ్య బాల్యం, చదువు, పెళ్ళి సంబంధాలు, పెళ్ళి ఇవన్నీ వస్తాయి. అంటే శీనయ్య సంసారంలో కథ మొదలు కావడంవల్ల సన్నెప్పు కొంచెం తగ్గింది.

కళాకారుడికి సంయమనం ముఖ్యం. తెలిసిన విషయాలన్నీ నవలలో ఇరికించాలని లాభశ్రమ పడితే, నవలా పరిమాణం పెరుగుతుంటేమో కానీ సూటివనం లోపిస్తుంది. ఈ రచయితకు మంచి సంయమనం వుంది. కాని ఒక్క చోట ముట్టుకు దాన్ని వదులు కున్నాడు. అవసరం లేని నాటకాన్ని గురించి, చరచనానికి విముగని పించిదే అయినా, చాలా పేషులు నింపారు. కథాంత వచ్చే శీనయ్య నీటి తీవ్రానికి నీరయ్యకు నాటకాంతో పోషణముంటేమంత అవసరం లేకపోతే జీవితంలో శీనయ్య ప్రమేదిక అపోషణావేశం నెకట్రోగా ఎన్నికకావకం చూసాడు. ఇంతవ్యాధం కాదు, ముందు రాసింది అవసరంలేదు.
 ఏమో మన శీనయ్య చాలా మంచి నవల, ఇట్లాంటి మంచి నవలలు ఎన్ని వచ్చినా మంచిదే.

సొంపుం జయరాం

అనూహ్యమైన, హతాధుగా జరిగిన సంఘటనకు, కంపించి పోతూ వాస్తవ వ్యూహ శ్రీవీచా నయ్య పరుగెట్టుతూ వెళ్ళాడు.
 "ఏమిటి? వైచిత్ర్యం భగవంతువా?" అంటూ చింతాశ్రాంతంగా వున్న ప్రభాత్ మొహంతో విభార రేఖలు అయిపోతున్నాయి.
 "అక్కా ఏమియినది?" అని వైచిత్ర్యం చేయ వట్టుకొన్నది ఆమాయంగా.
 నవ్వడానికి ప్రయత్నించింది సరళి.
 "ఎంతమందిని ఈ అమ్మాయి! ఇంత మంది వారిని నిదివి వెతుకున్నా... ముప్పవేలని వేలానా లేదు... లేదు... నానే ప్రకటించుకో స్త్రీకంటే... ఎక్కడ వుంటే అక్కడికి పోతాను..." అని అనుకోంటూ ఇవ్వవలసి కణ్ణా మూర్ఛన వస్తూ ప్రాణం అనంత వాయువులో నీరయ్యవది.
 వెనవుంటై మంచోపానం చిరీ మియ్యట్టుగానే నిలిచిపోయింది. చివరకి చూచా చూచిరానే చేరి పోయింది.

మనుంధర మందహాసం

(చవీత రచనాంశం)

విలుపు చచ్చిపోయింది, లోపలికి వెళ్ళిన ఆకలికి అపీకర్ కంప్లెక్స్ చెప్పాడు. ఆశ్చర్యం పోతుండగా వినిపించాడు. వార్త "అపీకర్" చాలా లోకాలుంది వేకెంట్లగా ఉన్న తన అసిస్టెంట్ పోస్ట్ కి రామంని ప్రమోట్ చేశారని. "డానిక్కా రణం మొన్న క్రిష్ణా పురం వెళ్ళమనిపి వేవంట్ వచ్చి వెళ్ళిన నీ. ఐ.డి. అపీకర్ రిపోర్టు" అని, రామం విషయ గర్భంతో తీవ్రా నడిచాడు. ఇవకలికి, ఈసారి మనుంధర ఎలా నవ్వుతుంటే చూద్దామని, అమె నీర్ భాగీ ఉంది. కొంచెం వికల్పనా వచ్చాడు.

మర్నాడు మనుంధర లాలేడు. సికరీవసంది. కథాంత పది రోజులూ రామం కను మనుంధర కివ్వాలిన్న వార్నింగ్ రోజులు వది సార్లు డాక్టర్ నెరవి వంచనాను రిపోర్టులు వేసుకున్నాడు. ఒక్క సారి అమె తీవ్రం వచ్చేవరకూ అగితే ఈ అగ్రహం ఉద్ధరం తగ్గిపోతుంటేమో నని వీల్ లో అమెని చూద్దానికి వెళ్ళే రాకతో వెళ్ళి ముచ్చాల్నింగ్ ఇదామనుకున్నాడు. అఖికి వనకొంటో రోజు మనుంధర వచ్చి రాకతో కూర్చుని ఉండగా వెళ్ళాడు. హదానికా గైలాన్స్ నిర్దం చేసుకు రొక రాకతో వున్న వివతు డిహించి డిడ వకుతూ నింబకది. మనుంధర మూత్రం నీరసంగా ఉన్నా వెలిగిపోతున్న మొహంతో "కంప్లెక్సులేషన్స్ అండీ! ప్రమోషన్ వచ్చి యంటగా" అన్నది. కలిగి నీర్ "ఫేంక్స్" వెళ్ళి ఇంక అక్కడ వింబకలేక వచ్చేసాడు. ఈ ముగి ఎంచుకీంర మెతకాచై పోతున్నాలో ఆరగి డికి తం బట్టయోట్టుకున్నా చోరవందలేదు.

కర్నాటెప్పెలో లాక "అనేక వింలూ వచ్చి వాడిని మనుంధర కంప్లెక్స్ చెప్పగానే కల్లలు పోయావే" అని నవ్వుతూ అడిగిన ప్రశ్న! "అది సరేనా ఆ అమ్మాయి అంతలా చిక్కి డి యింది టానెంట్లు వీ డై నా తీసుకుంటున్నదా" అని నింబుంబులేదాడు రామం.

"మొంతు వా ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పండి" రెట్ట చించి రాక.
 రామం మూటావలేదు.

"నే చెప్పక" అంది రాఫ. అమె చెప్పి వివచించి దిగుననే రామాలాపు విన్నుకోయాన ఇక్కాల్ని తన కా వివచించి కల్లనంచుకు డాక్టరలా తనకు కల్లనంబుతు. యూవివర్సి కాన్ఫరెన్స్ గోట్టు మెనికే చుక్కం అనుకున్నాడు.
 మర్నాటింబండి వసుంధర వెకిలివచ్చు. కా ముంబుంబులే అతగానికే చెప్పింంత వల్లగా వ కల్లం చేసి అందంగా ఉన్నచనిసింది.

అంత మామూలు లాక చెప్పిన వివచించి మె. ఇంకో వచ్చుకే అరమమగాని మరీ మూడు వే: దురదాయిరాదు తిగిగిగి మనుంధర రాకకి వది కూర్చుంది. *